

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO, MOKSLO IR SPORTO MINISTERIJA

NACIONALINIO PAŽANGOS PLANO SPORTO PLĖTROS PROGRAMOS DARBO GRUPĖS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2020 m. birželio 15 d. Nr. 1

Vilnius

Posėdžio pirmininkė – Kornelija Tiesnesytė, švietimo, mokslo ir sporto viceministrė.

Posėdžio sekretorė – Inga Daukantienė, švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Sporto grupės vyriausioji specialistė.

Dalyvavo:

Darbo grupės nariai – Ričardas Ališauskas, Vita Balsytė, Ugnė Cibulskaitė, Algminas Pakalniškis, Stanislav Sabaliauskas, Ilona Šimkūnaitė;

Kiti dalyviai – Gintarė Papartė, Einius Petkus, Vidas Stankevičius, Emilis Vaitkaitis, Rolandas Zuoza.

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl Nacionalinio pažangos plano Sporto plėtros programos I dalies (problemų priežasčių) rengimo.
2. Dėl kito NPP Sporto plėtros programos rengimo darbo grupės susirinkimo datos skyrimo.
3. Kiti klausimai.

1. SVARSTYTA: Dėl Nacionalinio pažangos plano Sporto plėtros programos I dalies rengimo.

Posėdyje aptarti Nacionalinio pažangos plano (toliau – NPP) 2021–2030 m. Sporto plėtros programos (toliau – programa) I dalies uždaviniai. Darbo grupės nariai iki šio posėdžio dirbo nuotoliniu būdu: siūlė problemas, problemų priežastis ir jas sistemino į Finansų ministerijos atsiųstą Plėtros programos rengimo formą. Gauta informacija taip pat buvo svarstyta posėdžio metu. Atsižvelgiant į tai, kad darbo grupės posėdyje buvo kviestinių aukšto sportinio meistriškumo srities specialistų išreiškusių norą dalyvauti programos kūrime, diskutuota apie antrąjį NPP uždavinį „Siekti gausinti Lietuvos aukščiausius pasiekimus sporte“.

Pagrindiniai pastebėjimai:

- **Nepakankama trenerių ir kitų specialistų kvalifikacija (visų amžiaus grupių), praktikos ir tobulėjimo stoka, maža federacijų įtrauktis.**

Pagrindinė problema susijusi su trenerių ir specialistų kompetencija, jos tobulinimu, per vangiu žinių atnaujinimu, žemais atlyginimais. Didelę įtaką turi ir užsienio kalbų prastas žinojimas, kuris apriboja kompetencijos kėlimo galimybes. Siūloma išanalizuoti trenerių iš užsienio

pirkimo variantą, kaip efektyvų ir greitą problemos sprendimą; stiprinti žinių, patirties perdavimo mechanizmą, perkelti trenerių ir kitų specialistų (psichologų ir kt.) kvalifikacijos klausimo problemos sprendimą į visus lygius, ne tik aukšto meistriskumo, bet ir fizinio aktyvumo (pradinį) lygį; rūpintis gaunamų žinių ir metodikų perėmimu ir perdavimu (gerosios praktikos sklaida) kitiems treneriams, naudotis neformaliu keliu įgytomis žiniomis ir kvalifikacijomis, kurios jau davė efektą pritaikius praktikoje, sisteminti ir rinkti medžiagą, pasitelkti mokslą.

- **Nenuoseklus, strategiškai nepagrįstas sporto infrastruktūros gerinimas.**

Akcentuojama ne tik pati problema, jog infrastruktūra statoma nestrategiškai, tačiau ir faktas, kad yra infrastruktūros valdymo problemų, nelankstumo olimpiečių atžvilgiu, pasigendama lankstumo, prieinamumo būtinu sportininkui metu. Svarbios kitų specialistų pagalbos sporto objekte (limituotas paslaugų paketas) integralumo, infrastruktūros pritaikymo (specializavimo) aukšto meistriskumo sportininkams, problemos.

- **Mažas prizinių vietų (medalininkų) skaičius jaunių, jaunimo ir suaugusiųjų amžiaus kategorijoje (2018-aisiais jaunių kategorijoje nebuvo laimėtas nei vienas medalis, toks rezultatas yra užfiksuotas pirmą kartą per pastaruosius 8-eris metus (SD));**

Pasigendama sistemos nuoseklumo, pereinamumo tarp amžiaus grupių, vyksta netolygus rengimas, visiškai eliminuotas studentų sportas, neišnaudojamos galimybės kelti meistriskumą universitetuose. Reikalingas „pagalbos pagalvės“ sukūrimo mechanizmas perėjimo tarp grupių stadijoje, aukšto meistriskumo sportininkų atrankos problemos, vis dar jaučiama, jog šioje pasirengimo stadijoje masiškumas per didelis, t. y. neišfiltruota pagrindinė sportininkų grupė (rinktinė), kuri papildys kitą sportininkų amžiaus grupę.

- **Sporto gimnazijų ar sporto klasių ir jaunujų sportininkų rengimo sistemos nebuvimas;**

Gimnazijose rengiama aukšto meistriskumo sportininkų pamaina. Poreikio gimnazijos tinklo plėtimui galimai jau nėra, tačiau siekti efektyvumo dar reikia: klasių kūrimas, lankstumo ieškant efektyviausio sporto gimnazijos modelio, dar labiau plėsti atsiskaitymo galimybes. Būtina peržiūrėti atrankos į gimnaziją kriterijus, pabrėžtina, kad pagrindinis akcentas į principą, kai sudaroma natūrali aplinka, kad talentas išryškėtų.

- **Neišnaudojama Lietuvos įvaizdžio pasaulyje ir šalyje formavimo galimybė, kai užimamos prizinės vietos Olimpinėse žaidynėse, pasaulio čempionatuose, Europos čempionatuose ir pan.**

- **Įvaizdžio gerinimas, neišvystyta Sporto medicina, mokslas, švietimas, statistika brangi, neužtikrinama ir atskirta nuo sporto veikla;**

Neužtikrintas talentingo sportininko vystymosi kelias, o vėliau ir dvigubos karjeros galimybių stoka sportininko kelias sudėtingas, jis „naudojamas“ sportiniam rezultatui pasiekti tačiau trūksta dėmesio jo dvikryptei karjerai, saugios ateities užtikrinimui. Pasigendama sportininko konsultantų, psichologų, atities formuotojų.

- **Sukčiavimo sporte atvejai (dopingo vartojimo, korupcijos, susitarimo dėl varžybų baigties atvejai).**

Sportiniai žaidimai ir dvikovos yra labiau pažeidžiami manipuliacijoms, dėl žaidimų specifikos: sąveikos tarp žaidėjų ir konkreta rezultato, dėl kurio įmanoma susitarti). Tarptautinės konvencijos ratifikuotos, reikalingas taikymas praktikoje, galimai stipresnė kontrolė per aukšto meistriskumo kriterijus skiriant metinį finansavimą.

- **Nesuderinti veiksmai tarp sportininkus rengiančių institucijų ir organizacijų, skirtingi prioritetai, savivaldybių sporto mokymo įstaigos yra pavaldžios savivaldybių**

taryboms, todėl tikėtina, kad centrinės valdžios ir regioninės valdžios požiūris, nuostatos, veiklos tikslai gali būti visiškai skirtingi ir nesuderinti.

Pagrindinės priežastys - neturėjimas integruoto požiūrio; vieningo supratimo, tai sudaro daug kliūčių sistemoje.

- **Didesnė sporto medicinos, mokslo įtrauktis į sporto laimėjimų didinimą.**

NUTARTA:

1. Iki kito posėdžio Pauliui Kalveliui raštu pateikti pasiūlymus dėl paralimpinio ir kitų negalią turinčių asmenų judėjimo Lietuvoje spendžiamų problemų tikslinimo, o Stanislav Sabaliauskui savo pasiūlymus, dėl sprendžiamos problemos „olimpinių sporto šakų Olimpinių žaidynių, pasaulio ir Europos suaugusiųjų čempionatuose per mažą iškovotų medalių skaičių“ priežasčių tikslinimus ir siūlymus.

2. Kitam susitikimui pagalvoti ir pasirinkti tris – penkias svarbiausias sporto problemų priežasčių kryptis ir toliau su jomis dirbti.

- 2. SVARSTYTA:** Dėl kito NPP Sporto plėtros programos rengimo darbo grupės susirinkimo datos skyrimo.

NUTARTA:

1. Kitą posėdį organizuoti š. m. birželio 22 d.

2020 birželio 18 d., Stanislav Sabaliauskas programai pateikė siūlymus ir pastebėjimus raštu:

- **Nenuoseklus, strategiškai nepagrįstas sporto infrastruktūros gerinimas**
Strateginių sporto objektų išskyrimas.

• **Mažas prizinių vietų (medalininkų) skaičius jaunių, jaunimo ir suaugusiųjų amžiaus kategorijoje (2018-aisiais jaunių kategorijoje nebuvo laimėtas nei vienas medalis, toks rezultatas yra užfiksuotas pirmą kartą per pastaruosius 8-eris metus (SD));**

Iš esmės klausimas ar verta stimuliuoti medalių laimėjimus jaunimo amžiuje, vertėtų numatyti jaunimo treniravimo metodikų tobulinimą, mokslinę-metodinę priežiūrą, bei užtikrinti sportininkų nuoseklų augimą ilgalaikėje perspektyvoje.

- **Sporto gimnazijų ar sporto klasių nebuvimas, nėra jaunųjų sportininkų rengimo sistemos**

Reiktų tikslinti šios priežasties apibūdinimą, nes sporto gimnazijų skaičius ko gero yra pakankamas. „Sporto klasių“ sąvoką tikslinga praplėsti iki „sportininkų ugdymas sporto klasių ir / arba sporto grupių principu“. Sporto klasės formavimas turėtų būti reglamentuotas švietimo teisės aktuose, dėl ugdymo organizavimo (pvz., mokinių skaičius klasėje, papildomo mokytojų darbo apmokėjimas ir kt.). Tikslinga numatyti „sporto grupes“, tai suteiktų lankstumo, palengvintų tikslinį šios programos įgyvendinimą ir sukeltų mažesnę ugdymo įstaigos įsipareigojimą (pvz. Švedijos modelis – tikslinis finansavimas pagal sporto šakas į tam tikrus regionus, kur sudarytos sporto šakų grupės“ / Norvegijos ir Vokietijos modelis – sporto gimnazijos.). Sportininkų ugdymas sporto grupių principu taip pat galėtų apimti ir studentus. Tai būtų galimybė uždengti dabartines spragas, tačiau tai reikalautų ne vien teisinio reglamentavimo, bet ir papildomo finansavimo (apie 2 mln.). Vertėtų federacijas skatinti parengti sportininkų ugdymo programas (ir susieti tai su galimybe gauti

finansavimą „ugdymo sporto klasės / grupės principu). Taip pat užtikrinti programos įgyvendinimo stebėseną.

- **Neužtikrintas talentingo sportininko vystymosi kelias, o vėliau ir dvigubos karjeros galimybių stoka**

Dvigubos karjeros programų skatinimas. Programos turėtų apimti konkrečiais kompetencijų tobulinimo veiklas praktikoje (ne vien konsultavimas ir profesinis orientavimas), numatant galimybę gauti stipendiją / subsidiją konkrečiai veiklai, kurios metu sportininkas gautų profesionalų palaikymą (koučingą / būtų vedamas („lead“), gautų galimybę praktikuotis įmonėje / versle ir kt. Privatus sektorius taip pat turėtų prie to prisidėti.

Vokietijos pvz.: besitreneruojantiems olimpinės rinktinės kandidatų lygmenyje sudaromos sąlygos studijuoti tol, kol sportuoja. Pagal studijų programą rinkti kreditus, kai turi laiko, bet kai nutraukiama sporto karjera, asmuo įsilieja į bendrą mokymosi formatą. Suaugusiųjų švietimui vertėtų svarstyti galimybę kurti galimybes persikvalifikavimui socialinių procesų kaitoje. Yra suaugusiųjų mokymų, bet tai labiau orientuota į kompetencijų kėlimą, bet ne į papildomų kompetencijų, kurios leistų persikvalifikuoti/ besikeičiančiame pasaulyje, įgijimą.

- **Sveikųjų ir neįgaliųjų finansavimo sistemos suvienodinimas**

Atsargiai reikia vartoti sąvoką suvienodinimas, nes reikia pripažinti, kad kol kas akivaizdžiai skiriasi konkurencija olimpinėse sporto šakose ir paralimpinėse. Vertėtų daugiau dėmesio skirti galimybių sukūrimui ir prieigų sportuoti ir gauti treniravimo paslaugas neįgaliesiems sudarymą.

- **Nepakankamas trenerių ir specialistų rengimas ir kvalifikacijos kėlimas ypač tikslingai - neįgaliųjų specifika, psichologinis parengimas, sporto šakų išskirtinumas.**

Aukštųjų mokyklų studijų programų klausimas, pvz., Europos šalyse pedagoginių studijų programose aiškiai fokusuojama į darbą su specialiu poreikiu asmenimis, organizuojami atskiri specializuoti mokymo moduliai, pvz.: „klausos sutrikimus turinčių asmenų mokymosi motyvacija“.

- **Nerenkama, nesisteminama fizinio aktyvumo statistika**

Pasiekimų sporte aspektas. Duomenų teikimas pagal „asmenis“, suteikiant sportuojančiam ID kodą, leistų fiksuoti duomenis apie sporto šakas, pasiekimus, sveikatos būklę (ar galioja sveikatos pažyma), funkcinės diagnostikos duomenis ir kt.. pavyzdžiui Norvegijoje kaupiami duomenys, remiantis kuriais vykdoma selekcija. Tai padeda nukreipti jaunuolį į kitą sporto šaką; Vokietijoje, – sisteminami ir kaupiami treniruočių planai, tačiau diegiant vieną ar kitą fizinio aktyvumo sistemą reikia įvertinti dar ir duomenų apsaugos faktą.

Posėdžio pirmininkė

Kornelija Tiesnesytė

Posėdžio sekretorė

Inga Daukantienė